

לכן אני מבקש להעיר שני דברים: ראשית, להיות אשכנזי זה אולי לא בוש, אבל זה גם לא כבוד גדול ושנית, מאיפה שהאשכנזים באים, זה דווקא כבוד גדול להיות ספרדי. כך לפחות היה ועדיין הווה בכמה וכמה קהילות באירופה. ראה, למשל, ניסים גאון ב'נבחה'. אברהם אליהו, ירושלים

הכבוד של פיינרו

על סרט מומלץ.

אני תמיד נהנה לקרוא את מדור הקולנוע של העולם הזה, ובמיוחד את ביקורות הסרטים של עדנה פיינרו. כל ביקורת של פיינרו היא בול, היא לא איכזבה אותי מעולם ותמיד, כששעיתי להמלצתה, וכיתי בשעתיים (פחות או יותר) של הנאה.

כל זה נגמר בשבוע שעבר. עד אז לא הודרמן לי, אבל היה רשום לפניי שפיינרו ממליצה וחוזרת וממליצה על הכבוד של פרינצי. בשבוע שעבר הצלחתי להגיע עם אשתי לקולנוע מקסים. כדי לראות את פרינצי ושמו שמייסם אני כבר לא מדבר על הבת של יוסטון, אנגליקה, שאלוהים בלבד יודע מה פיינרו כלייך התפעלה ממנה, שלא לדבר על כיצד ועל מה העזו להעניק לה את האוסקר של שחקנית המישינה של השנה.

אבל הסרט עצמו! אלימות ורצח לשמם, ללא סיבה סבירה כלשהיא! הגיבורה היפהפיה, הב

(המשך מעמוד 3)
לשלוח כמה ארגונים של בקבוקים מן הוויסקי הזה לכמה גנרלים שלי".

שמואל גרי, ראשון-לציון

כדאי ללמוד מהרצל

על התחשבות בזולת.

חבל על דאבדון, ומה שבאמת אכזר לנו זאת הציונות הבסיסית, הטובה, האנושית ולא רק ביחסינו ללא-יהודים, אלא גם ביחסים בינינו וביני עצמנו.

היום ההתחשבות בזולת הפכה להיות כל כך יוצאת-דופן, שכאשר היא קיימת, כותבים על כך מיכתבים למערכת. אבל זה לא היה תמיד כך. ואולי מן הראוי לקחת דוגמה מאבי הציונות, תיאודור הרצל. כשירע שעליו לצאת מווינה, עיר מגוריו, לאחר ממסעותיו הרבים בשליחות התנועה הציונית, ברכבת-הבוקר הראשונה, היה שוכר חדר בית-מלון ללילה שלפני הנסיעה והיה לו במלון ובלבד שלא יעיר את בני ביתו — אשתו ושלושת ילדיו — לכשיצטרך להשכים קום למחרת, בדרכו לתחנת-הרכבת.

יוחנן בלאט, נתניה

מותר לקטר על הקוטר

עוד על השקל החדש (העולם הזה)

(7.5.86)

מדוע אנחנו נוהגים לפתח רגש-נחיתות בכל

הרצל וילדיו פאולינה, מרגריטה-טורדה והאנס לילה בבית-מלון

לונגריה הפולנית, חסרת-מעצורים לחלוטין, היא גומרת את עניינה עם אהובה במיטה, קמה וצ'י-צ'אק שולפת אקרה להורגו!

שלמה פלדמן, תל-אביב

הלשון המדוברת

מאז ומתמיד מקובל לחשוב ש"ראשי המדינה רחוקים מן המציאות היומיומית של ישראל, בין אם המדובר בחוויות הנסיעה באוטובוס ובין אם המדובר בהבנת הלשון המדוברת ברחוב ולכן אכן הביא העולם הזה, בגי' ליון שהופיע השבוע לפני 25 שנה, דוגמה קלאסית. היה זה נשיא המדינה השני, יצחק בן-צבי, ש"ביקש להחמיא לעיר רחובות בעצרת החגיגית ליום הולדתה ה-70, ובה אמר הנשיא, שהת" מצא, כנראה, היטב במיסתרי המידרש, אך הרבה פחות בע"ב רית של יומיום:

● "על מישקל האימרה במידרש: בת ק"ף (100) נראית ככת כ"ף (20), אני רוצה לומר על רחובות: בת ע"ץ (70) נראית כבת י"ד"

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03/232262/3/4. תאריך: 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך-מישינה: דוב איתן ♦ עורך תכנית: יוסי שנון ♦ רבות מערכת: ענת סרגוסטי ♦ עורך כיתוב: גיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר, צבי מל ♦ עורך דפוס: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זכרני ♦ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: הדפוס החדש" בע"מ, ת"א. רח' חומה ומגדל

קיא יקי.

עלה על כולם דויד בן-גוריון, אשר הצדיק את מעשיו המחפירים של דיין (לא בשטח הארכי-אולוגיה, אלא בשטח הניאוף) בציטוטים מן התנ"ך, תוך השוואת דיין לדוד המלך. למעשה קבע בן-גוריון שלמצביא מנצח מותר הכל, ושזהו המחיר שהעם חייב לשלם.

מעטים הבינו אז את הסכנה הכרוכה במצב כזה. אילו היה דיין דומה לאריאל שרון — אילו היה קשור ושאפתני יותר — יכול היה להיות אז בנקל לדיקטטור. הציבור היה מוכן לכך. רק חולשותיו של דיין עצמו מנעו זאת.

דיין החי והמת

"העולם הזה" הקדיש עשרות מאמרים וכתבות לנושא הזה. היו שראו בכך שיגעון פרטי של העיתון או שלי. מין תאווה פרוורטית לפגוע בגדולי-האומה.

נתקלתי בזה גם ככנסת. כאשר הייתי קם לשאת נאום על עניינותיו הפליליות לכאורה של שריהביטחון, היו חברי-הכנסת זועקים וצווחים לעומתי כמו אספסוף בשוק. פגעתי גם בציפור נפשם.

היה ידוע שאסור להבריק-המשלה לעסוק בעסקים פרטיים. חפשיתי בספרהחוקים, ולא מצאתי את הסעיף. פניתי לאמנון זכרונ, וגם הוא לא מצא. לבסוף, מתוך יאוש, פניתי אל אמנון רובינשטיין. אז ראש הפקולטה למישפטים בתל-אביב ומומחה לחוק קונסטיטוציוני, וביקשתי ממנו למצוא לי את הסעיף. הוא חיפש ולא מצא. "מוכרח להיות סעיף כזה", אמר, וערך חיפוש יסודי עוד יותר. לשוא.

כך התברר לנו, לתדהמתנו, שאין בחוק הישראלי שום סעיף האוסר על שר לעסוק בכל מיסחר שהוא. מיהרתי להגיש הצעת-חוק, כדי לסתום פירצה זו. היה ברור כי הכוונה היא לשר הביטחון, וגם דיברתי על כך בגלוי. על פי בקשת שריהביטחון, יעקב-שימשון שפירא, הוסרה ההצעה מעל סדר-היום, כמעט פהאחד. שפירא, שלא הרגיש בנוח, מצא לכך תירוץ טכני (לאחר-מכן היה שפירא השר היחיד בממשלה שהתפטר בעיקבות מילחמת יום-הכיפורים, כמחאה על כך שדיין לא הסיק את המסקנות מחלקו באסון).

המערכה הזאת של העולם הזה נמשכה שנים. בחלק ממנה השתתף דן בן-אמון, שכתב אז טור בשבועון זה, הוא כיצע פעולת-מחאה והלך לחפור באתר ארכיאולוגי מסוים, בניגוד לחוק. גם זה לא עזר.

היה זה נאה אילו מיישנה מן המוחים עכשיו היה מזכיר עובדות אלה. אבל אין לדרוש זאת. הגיבורים הרטוריקטיביים, השופכים עתה את חמתם על דיין המת, לא היו רוצים שיזכרו כי הם עצמם נמנו אז עם עדת מלכיהפינכה, שהקיפו את דיין החי בדיכוי התרפפות וחנופה.

כבר כתבנו על הגבורה הרטוריקטיבית של הארכיאולוגים. הקמים עתה על משה דיין המת כדי לייסר אותו על פשעיו השונים — חפירות ארכיאולוגיות הרסניות, שוד העתיקות השייכות לציבור, השימוש במיתקני צה"ל כדי לבצע את השוד ולהביא את השלל הביתה, ניצול מעמדו כשרהביטחון כדי לקחת עתיקות מערכים, ועוד ועוד.

חוץ מכמה פירחיארכיאולוגיה צעירים, לא הרים אז איש מאנשיהמיקצוע את קולו נגד מעשים אלה. שהיו ידועים לכל. להיפך, ראשי המיקצוע, וביניהם ייגאל דיין עתידהיורקה, חיפו על דיין וסוככו עליו.

אולם למה נלוי על הארכיאולוגים דווקא? אומנם, רבצה עליהם אחריות מיוחדת, כי הם הבינו את גודל הנזק, שלא התבטא רק בשוד עצמו, אלא גם בהרסית אתרים ארכיאולוגיים. כך שלא ניתן לשחזר את התקופות ולעמוד על חשיבות הממצאים ומשמעותם.

אולם לא הארכיאולוגים לבדם היו שותפים לפשע אחר-משעה. גם העיתונאים ועורכיהם, וגם הפוליטיקאים. היתה קיימת, למעשה, קונספירציה לאומית להגן על האיש ועל מעשיו. כאשר קמים היום עיתונאים וכותבים מאמרים חוצבי-להבות נגד מעשי דיין, ונגד החלטת המוסיאון לקנות את האוסף בהון-עתק תחת להחרים על פי חוק, מוכרח להישאל השאלה: היכן היו העיתונאים האלה עצמם כאשר קרו הדברים? היכן היו כותבי המכתבים הנזעמים למערכות?

כמו דויד המלך

איש מן הכותבים לא טרח להוכיח זאת, אך בשעה שבוצעו העבירות עליידי מי שהיה הרמטכ"ל ואחר-כך שריהביטחון, היה העולם הזה כליהתקשורת היחיד בארץ שקם והתריע נגד העוול והשחיתות.

לא כונו על כך כשבחים. להיפך, לא היו מערכות זכות בתולדות העולם הזה, שהגדילו לנו כלייך הרבה שינאה כמו המערכה הזאת, שנמשכה שנים.

דיין היה אילל. עוד כרמטכ"ל זכה בהילה אחרי פעולותהתגמול, ובעיקר אחרי מילחמת סיני. העובדות האמתיות של מיבצע זה — שהיה מבחינה צבאית-מיקצועית מיבצע כושל — לא היו ידועות לציבור. דיין שלט בצנזורה הצבאית, והציבור היה שיכור.

הניצחון הכביר של מילחמת ששת-הימים, שהופקע עליידי שריהביטחון דיין כאילו היה רכשו הפרטי, הפך אותו לדמות על-אנושית, לא רק בארץ, אלא גם בעולם. מבונה אדירה של יחס-ציבור קמה כאופן ספונטאני, בהתנבחות, כדי לרומם אותו.

מי שהעז אז למצוא דופי כלשהו בגיבור פגע בציבורהנפש של הציבור, בגאווהו הלאומית. הפגיעה בדיין היתה בבחינת פגיעה בקורושי האומה, בגידיה, חבלה. היתה בכך סכנה ממש, כי הארץ מלאה אנשים שדיין היה יקר להם מאבא ואמא, והם היו מוכנים בהחלט לטפל באלימות בכל מגוול שמצא בו דופי.